

جایگاه جامعه اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب و نقش ناجا در تحقق آن

رؤیا تاجبخش^۱، مسعود معینی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۹/۱۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۰۸

چکیده

رهبر حکیم انقلاب، حضرت آیت‌الله امام خامنه‌ای، ضمن تبیین دستاوردهای چهار دهه گذشته، جامعه را به جهادی بزرگ برای ساختن ایران اسلامی رهنمون می‌سازد. مخاطب ویژه این بیانیه جوانان جامعه هستند. ناجا به‌عنوان مهم‌ترین نهاد در حوزه حفظ و حراست اجتماع، در ارتباط تنگاتنگ جامعه اسلامی برای رسیدن به تعالی با ایجاد نظم و ضابطه است و در این رهگذر، توجه به رهنمودهای مقام معظم چاره‌ساز و راه‌حل چالش‌های پیش رو است. هدف این مقاله تبیین نقش ناجا در تحقق اهداف مد نظر بیانیه گام دوم انقلاب در رابطه با جامعه اسلامی است. در این پژوهش که به شیوه کتابخانه‌ای انجام شده، سعی شد حوزه‌های متنوع و زمینه‌های فعالیت ناجا جهت تبیین جایگاه جامعه اسلامی، در ارتباط با تحقق بیانیه گام دوم معرفی گردد. با مطالعه هدفمند بیانیه گام دوم، درمی‌یابیم که پنج بستر علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، و سبک زندگی از توصیه‌های هفت‌گانه‌ای است که در بیانیه، ارتباط حداکثری ناجا را در تحقق جامعه اسلامی تبیین می‌نماید. بر این پایه، ناجا در زمینه پرورش افرادی تخصص محور و دانش بنیان، اخلاق مدار، نقدپذیر، مردم‌یار، مطالبه‌گر، و پاسخگو در بالندگی جامعه نقش به‌سزایی خواهد داشت. در نتیجه، ناجا برای عملیاتی کردن نقش خود نیازمند توانمندسازی و اخلاق‌مدار نمودن نیروی انسانی جوان و پژوهشگر است.

واژگان کلیدی: بیانیه گام دوم انقلاب، نیروی انتظامی (ناجا)، جامعه اسلامی.

۱- هیأت علمی گروه باستان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، (نویسنده مسؤول) roya_tajbakhsh@iauh.ac.ir

۲- هیأت علمی گروه تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان

مقدمه

پیشرفت و تعالی هر جامعه‌ای مدیون پالایش و بازنگری خط مشی‌های آن است. جامعه ایران اسلامی البته از این قاعده مستثنی نبوده و برای پویایی و رسیدن به اهداف و آرمان‌های بلند، گام به گام نیازمند رهنمودها و راهکارهای به‌روزی است که از سوی مرجعی دانا و آگاه به تمامی امور ارائه گردد. نعمت وجود رهبری فاضل، مسلط به امور جامعه، بینا و تیزبین این سعادت را برای امت ایران اسلامی فراهم ساخته تا با چنگ زدن به این ریسمان و ایجاد همدلی و وحدت جامعه را به سوی دستیابی و تحقق اهداف والا و در نهایت رضایت حضرت ولی عصر (عج) سوق دهد. بیانیه «گام دوم انقلاب» از سوی حضرت آیت الله امام خامنه‌ای خطاب به ملت ایران، زمانی صادر شد که انقلاب اسلامی چهلمین سالگرد پیروزی خود را پشت سر نهاده بود. این بیانیه تجدد مطلعی است خطاب به ملت ایران به‌ویژه جوانان، جوانانی که زاده این انقلاب هستند و نقش به‌سزایی در فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی خواهند داشت. هدف اصلی این بیانیه آگاه‌سازی جامعه اسلامی در توجه به صیانت از اصالت شعارها و ارزش‌های انقلاب اسلامی است؛ صیانت از اصولی است که برای رسیدن به آن، انقلاب شکوهمند اسلامی شکل گرفت؛ اطمینان از قرار داشتن در مسیری که متضمن اهداف متعالی انقلاب اسلامی است.

جامعه ایران از آغاز انقلاب تا به امروز تاریخ پر پیچ و خمی را پشت سر نهاده که هر کدام از مراحل آن نشانی از درایت و آرمان‌خواهی ملت دارد؛ مبارزه با ظلم و ستم‌شاهی، آمادگی رویارویی با انقلاب، و دل‌سپردن و داشتن ایمان به رهبری فهیم و کاردان. آنچه دفاع مقدس را در کارنامه دفاعی ملت ایران در چند سده گذشته متمایز و برجسته می‌نماید، ناکامی دشمن در دستیابی به اهداف تجاوز طلبانه و

هوشمندی و فراست امام خمینی (ره) در تبدیل تهدید جنگ به فرصت هویت‌سازی بوده است. دفاع مقدس به‌عنوان پدیده‌ای متمایز در مطالعات جنگ معاصر، با بهره‌گیری از الگوی راهبردی دفاع مردمی، میدانی برای هویت‌یابی میلیون‌ها رزمنده و ملت قهرمان تبدیل شده بود. از منظر اندیشمندان، اراده ملت ایران و قدرت بسیج‌کنندگی حضرت امام خمینی (ره) در دوران دفاع مقدس، تأثیر بزرگی بر هویت ملی ایرانیان داشت (شعبانی سارویی، ۱۳۸۴: ۱۴۳-۱۴۲).

بی‌تردید، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان یکی از محکم‌ترین و پرافتخارترین نهادها و دستگاه‌های حکومتی دوش به دوش آحاد مردم در برداشتن گام‌های تعالی جامعه نقش داشته است. در سال‌های اخیر مقوله تمدن نوین اسلامی و چگونگی تحقق آن به‌عنوان یکی از اهداف عالی انقلاب اسلامی ایران، از جمله مباحثی است که در بیانات مقام معظم رهبری به‌عنوان یکی از چشم‌اندازهای ایران اسلامی مطرح شده است. دولت، اصلی‌ترین نهادیست که در جوامع بشری به‌منظور تحقق تمدنی خاص شکل می‌گیرد. جهت این تحقق یکی از نیازهای مشترک دولت‌ها نیاز به نظم و امنیت است؛ آن‌ها با تشکیل نهادهای نظامی و انتظامی در صدد تأمین امنیت در میان شهروندان هستند (ترابی و مؤمنی، ۱۳۹۷: ۸۵).

مقام معظم رهبری در جمع دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی فرمودند: «در شرایطی که دست‌های آلوده دشمنان، بذر تروریسم را در منطقه پاشیده‌اند، تأمین امنیت کشور و همچنین مقابله نیروی انتظامی با مفاسد و اشرار، بسیار حائز اهمیت است و این نقش باید از بُعد علمی، تحقیقی، تجربی و مهارت‌آموزی در مراکز همچون دانشگاه نیروی انتظامی، روز به روز تقویت و با جدیت پیگیری شود»^۱.

۱- بخشی از فرمایشات مقام معظم رهبری در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی مورخ ۹۶/۷/۲۶

اهداف پژوهش

حال، ضرورت دارد با استفاده از راهکارها و توصیه‌های گران‌بهایی که در بیانیه «گام دوم انقلاب» آمده، نگاهی نو به جایگاه جامعه اسلامی ایران و نقش ناجا در به ثمر رساندن اهداف آن و رفع فاصله احتمالی میان بایدها و واقعیت‌های جامعه داشته باشیم. رشد تکنولوژی و تحولات سریع دنیای پیرامون، فشار روزافزون دشمنان در حوزه سیاسی، اقتصادی، و فرهنگی، ناامنی منطقه و... و وظیفه خطیر ناجا در قبال جامعه، ضرورت نگاه ویژه به این موضوع است. در این گفتار، نگارندگان موشکافانه بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی را با هدف دستیابی به خط مشی‌های نوین، کارآمد و هوشمندانه در فعالیتهای آتی ناجا برای پیشبرد جامعه به سوی جامعه اسلامی مرور نموده‌اند.

سؤالات پژوهش

سؤال اصلی: نقش ناجا در تحقق اهداف مد نظر بیانیه گام دوم انقلاب در رابطه با جامعه اسلامی چیست؟

سؤالات فرعی: منظور از جامعه اسلامی در بیانیه گام دوم انقلاب چیست؟

نقش و جایگاه نیروی انتظامی در بیانیه گام دوم انقلاب چیست؟
حوزه‌ها و محورهای فعالیتهای نیروی انتظامی در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب کدام است؟

ابزار و روش پژوهش

این تحقیق از نوع پژوهش‌های مروری و شیوه پژوهش آن، از نوع مطالعه کتابخانه‌ای است و از روش توصیفی-تحلیلی در آن بهره گرفته شده است. در این روش، محتویات درگاه‌های اینترنتی، مصاحبه‌ها، مقالات و کتب، آراء و اقوال صاحب‌نظران مرتبط با موضوع پژوهش حاضر جمع‌آوری و با استفاده از یک سیاهه و آرسو در دو

گروه جایگاه جامعه اسلامی و وظایف ناجا طبقه‌بندی شد. در این سیاهه با نگاه به نقش ناجا در تحقق جامعه اسلامی در دو بخش چهل سال اول (گام اول) و چهل سال دوم (گام دوم) و بررسی و شناسایی حوزه‌های فعالیت این ارگان، بسترهای ارتباطی مؤثر با جامعه از این منظر معرفی شده است. سپس، با دنبال نمودن واژگان کلیدی و تلفیق این بخش با بخش نخست، نتیجه‌گیری کاربردی در این حوزه حاصل شد.

یافته‌ها

جامعه اسلامی، تعریف و جایگاه آن در بیانیه گام دوم در پاسخ به سؤال اول: عموم عالمان اجتماعی، بین «جامعه» و «اجتماع» تفاوت قائلند. این عالمان جامعه را مبتنی بر روابط صوری و قراردادی بین انسان‌ها می‌دانند و البته هر یک بسته به وابستگی به مکتب یا رویکرد خاص، در تعریف خود از جامعه به عناصری اشاره کرده‌اند، حال آن که آنچه در زبان فارسی، «اجتماع» یا «جامعه معنوی» ترجمه شده، ناشی از اراده ارگانیک و پیوند عاطفی بین انسان‌هاست (ساروخانی، ۱۳۷۵: ۸۰۷). به عقیده برخی نظریه‌پردازان مانند باتامور، جامعه عبارت است از: مجموع افراد بشر به روی کره خاکی که دارای عقاید و ارزش‌های مشابه، فرهنگ، آداب و رسوم، و مهارت‌های ویژه‌ای باشند (باتامور، ۱۳۸۴).

تعاریف فوق‌الذکر در تشکیل جوامع اسلامی تفاسیر و تعابیر دیگر و محتوای والاتری دارد. از فرمایشات گهربار حضرت علی (ع) در خطبه‌های ۲۳ و ۱۲ نهج‌البلاغه چنین بر می‌آید که عواملی همچون: نیاز انسان‌ها به همکاری با یکدیگر برای رشد معنوی، نیاز انسان به همکاری دیگران برای دفاع از خویش، نیاز انسان به عاطفه و محبت و عدم توانایی انسان در رفع همه نیازمندی‌ها انسان را ملزم به تشکیل جامعه و اجتماعی زیستن نموده است (ساروی و قادرزاده، ۱۳۸۴).

حضرت امام خمینی (ره) نیز فطرت اجتماعی انسان را علت اصلی تشکیل جامعه می‌داند و متذکر می‌شود که نوع بشر در جهان قادر به زندگی انفرادی نیست (جمشیدی، ۱۳۸۴: ۳۴۷). شرط رسیدن به جامعه مطلوب از دیدگاه امام (ع) برقراری حکومت اسلامی است. در این جامعه، نیازهای مادی و معنوی انسان باید به گونه‌ای تأمین شود که زمینه رشد و تعالی معنوی فراهم شده، آثار شرک از زندگی مردم زدوده گردد. با آنکه امام اصالت را به فرد می‌دهد، لیک معتقد بود فرد به تنهایی و بدون وجود اجتماع کاری از پیش نخواهد برد. از دید ایشان، جامعه از بخش‌های مختلف تشکیل شده و هرکدام وظیفه‌ای بر عهده داشته، همگی رو به سوی یک هدف مشترک دارند (کرمی، ۱۳۹۳: ۱۰۳).

از منظر قرآن کریم، امت دارای ویژگی‌ها و احکامی همچون ایمان به خدا، حق‌گرایی و دعوت به حق، تعادل و میانه‌روی، ممتازبودن، برادری و اخوت، مودت و همدلی، احسان و نیکی، امنیت و آرامش، استقلال و خوداتکایی، حیات و مرگ، عزت، تغییرات و تحولات است. عواملی چون ایمان امت به مبدأ و معاد، توحید، تقوا، عدالت اجتماعی، شکر و سپاس نعمت‌ها، عبودیت و عبادت، اخلاق نیک انسانی موجب رشد امت و جهل و تکذیب نسبت به مبدأ و معاد، کفر و عناد و لجاجت نسبت به رسولان الهی، ظلم و جور، تفرقه و تشتت، اختلاف طبقاتی، طغیان مترفین، از بین رفتن روحیه قناعت و اعتدال در مصرف و شایع شدن گناهان کبیره انحطاط امت‌ها و اضمحلال آنها را به دنبال دارد (پناهی، ۱۳۹۲: ۲).

جامع‌ترین تعریفی که از جامعه اسلامی که تحت حاکمیت حاکم جامع‌الشرایط اسلامی اداره می‌شود، این است که: جامعه دینی، جامعه‌ای است «دین‌باور»، «دین‌مدار»، «دین‌داور» و «مطلوب دین» (میر مدرس، ۱۳۸۷: ۲۰۹ و ۲۱۰). بدین معنا که:

دین‌باور است و به آموزه‌های دینی اعتقاد دارد. نظام حقوقی خود را بر اساس دین تنظیم می‌سازد. دارای نظام دینی است و جز حکومت دینی را بر نمی‌تابد. از منظر جامعه‌شناسی سیاسی، هر جامعه‌ای تنها حکومتی را بر می‌تابد که با نظام ارزش‌ها، اهداف و آرمان‌هایش سازگار باشد. از این رو، جامعه دینی قطعاً با نظام مبتنی بر ارزش‌های سکولار سازگاری ندارد.

بیانیه گام دوم انقلاب خطاب به جامعه‌ای با ویژگی‌های فوق است. جامعه ایرانی که ارزش‌هایش زایده دین اسلام و جوشش انقلابی‌اش در مسیر ولایت حق است. ملتی که قدرتمند اما مهربان و با گذشت و حتی مظلوم است. در مقابله با متخاصم، قدم اول پیش نگذاشته لیکن در کارزار و نبرد سست نگشته و از پا ننشسته است. نه بی‌رحم و خونریز بوده و نه منفعل و مردد؛ مردمی که با روحیه جوانمردی، صراحت و اقتدار در کنار مظلومان جهان مایه سربلندی است. تأکید ویژه بیانیه از میان اقشار مردم به جوانان است که دهه‌های پیش رو از آن ایشان است. جوانانی که وظیفه خطیر حراست از انقلاب به دوش ایشان است تا با توسعه و گسترش آن زمینه را برای ایجاد تمدن اسلامی و طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نفاذ) ممکن نمایند. با توجه به فرمایشات رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب، به طور خلاصه ویژگی‌های منحصر به فرد جامعه ایران اسلامی که آن را از سایر ملل متمایز ساخته و امت ایران را به مثابه الگویی برای مسلمین جهان قرار داده، می‌توان چنین برشمرد. جامعه ایران اسلامی آغازگر انقلابی شد که در دنیا مشابه نداشت و از متن ایمان و معرفت اسلامی پدید آمد. حمایت و پشتیبانی کشوری را نداشت و با عزمی راسخ آماده مقابله با هر ظلمی شد. جامعه‌ای که در عین مبارزه با نگاه‌های کینه‌ورزانه استکبار جهانی و تحمل جنگ تحمیلی، خود چشم امید و الگوی مبارزات سایر ملت‌های ستمدیده شد؛ همواره و به هر قیمت از مردم مظلوم دفاع کرده و در برابر ستمگران

ایستاده است. جامعه اسلامی ایران ضمن حفاظت و حراست از مرزها و تمامیت ارضی کشور و کوتاه کردن دست دشمنان به سرعت با ایجاد زیر ساخت‌های اقتصادی و عمرانی موجب بالندگی و رشد علمی کشور شد.

مردم ایران در کنار توسعه فعالیت‌های صنعتی و ایجاد فناوری‌های بومی، از مشارکت در مسائل سیاسی و شرکت در انتخابات غافل نشده و هر لحظه برای مبارزه با فتنه‌های دشمنان در صحنه حضور یافتند. در برابر مکر و توطئه منافقان و خودفروختگان آگاهانه ایستاده، با پیروی از فرمایشات رهبری، چالش‌های بزرگ را پشت سر نهادند. جامعه ایران اسلامی در برخورد با مسائل سیاسی و بین‌المللی نه خود را باخته و نه تسلیم دخالت‌ها و فشارهای غرب شده است. جنگ افروزی‌ها و رذالت‌های قدرت‌های قلدر چون آمریکا را بی‌پاسخ گذاشته و جز ارزشهای دینی راهی غیر در پیش نگرفته است.

با تعاریفی که بیان شد، نیروی انتظامی به‌عنوان یکی از پُررنگ‌ترین ارگان‌های مؤثر در جامعه در به ثمر رساندن رسالت واقعی جامعه و خواست ملت نقش کلیدی داشته و در آینده نیز دارد که عملکردهای نوین آن با توجه به شرایط زمان و عرصه‌های مختلف، نیازمند راهبردهای ویژه و دقیق است.

تعریف و نقش ناجا در بیانیه گام دوم انقلاب در پاسخ به سؤال اول:

همراه با تغییرات جوامع، سازمان‌های متولی امنیت نیز در طی قرون و از زمان تکوین در فلسفه، هدف، راهبرد، تاکتیک و ساختار دچار تحول و تغییرات شده‌اند. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران طبق قانون مصوب مجلس شورای اسلامی مشتمل بر یازده ماده و ده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و هفتم تیر ماه یک هزار و سیصد و شصت و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۹/۵/۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و در سال ۱۳۷۰ خورشیدی از ترکیب

شدن شهربانی جمهوری اسلامی ایران و ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران و نیز کمیته انقلاب اسلامی به وجود آمد و در حال حاضر به طور رسمی نیروی اصلی مسؤول حفظ امنیت داخلی ایران است.^۱ طبق قانون مذکور، اهم مأموریت و وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از: استقرار نظم و امنیت، مقابله با هرگونه خرابکاری، تروریسم، تأمین امنیت برای برگزاری اجتماعات، تشکل‌ها، راهپیمایی‌ها و ممانعت از هرگونه تشکل و راهپیمایی و اجتماع غیر مجاز و مقابله با اغتشاش، بی‌نظمی، حراست از اماکن، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات طبقه‌بندی شده غیر نظامی، تشخیص هویت و کشف علمی جرایم، انجام امور امدادی و مردم‌یاری در مواقع ضروری، همکاری با سازمانهای ذیربط در جهت ایجاد و توسعه زمینه‌های فرهنگی لازم به منظور کاهش جرائم و تخلفات و تسهیل وظایف محوله.

گسترده‌گی وظایف و حیطه وسیع عملکردی ناجا بر طبق قانون روشن می‌سازد که نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران همانند سایر نیروهای مسلح در موفقیت انقلاب نقش بسیار اثرگذاری داشته و در آینده نیز می‌تواند در رسیدن به اهداف بلند نظام، اثر بخشی بیشتری داشته باشد. تأکید مقام معظم رهبری بر لزوم استمرار حرکت این نیرو به سمت نیروی انتظامی مطلوب جمهوری اسلامی در رأس توصیه‌های ایشان به این نهاد است.^۲ ایشان ناجا و بخش‌های مختلف آن از جمله کلانتری‌ها، پاسگاه‌ها و گشت‌های انتظامی را در معرض نگاه و قضاوت عمومی دانسته و تأکید دارند این دستگاه باید به نحوی عمل کند که برداشت مردم از آن یک نیروی مقتدر، عادل و هوشیار باشد؛ چراکه هرگونه قضاوت درباره عملکرد نیروی انتظامی به مجموعه نیروهای مسلح و نظام اسلامی تعمیم پیدا می‌کند.

۱- برگرفته از تارنمای مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ۲۰-۵-۹۸

۲- برداشتی از دیدار مقام رهبری با نیروی انتظامی، ۸ اردیبهشت ۹۸، تارنمای پایگاه اطلاع رسانی مقام معظم رهبری

طبق تعریف فریدمن^۱، پلیس جامعه‌محور عبارتست از: راهبرد و خط مشی، با هدف دستیابی به کنترل مؤثر و کارآمد جرایم، کاهش ترس از جنایت، توسعه کیفیت زندگی، گسترش خدمات پلیس و مشروعیت کار پلیس از طریق تکیه به نام جامعه که درصدد تغییر شرایط جرم خیز هستند. این امر مستلزم مسؤولیت‌پذیری بیش‌تر پلیس، سهیم شدن فعال‌تر و بیش‌تر جامعه در فرآیند تصمیم‌گیری و توجه بیشتر به حقوق و آزادی‌های مردم است (عبدی، ۱۳۸۳: ۱۴). جهت توسعه و گسترش پلیس با رویکرد جامعه‌محوری و تأثیر به‌سزای فرماندهان در سطح سازمان پلیس لازم است که اهمیت این رویکرد توسط مدیران و فرماندهان ناجا به خوبی درک شود. همچنین، در این راستا ضروری است که دانشگاه‌های نیروی انتظامی که وظیفه تربیت افسران جوان ناجا را دارد برای نهادینه کردن پلیس جامعه‌محور به برنامه‌ریزی در اهمیت دادن به دروس علوم اجتماعی، علوم روانشناسی و علوم ارتباطات در واحدهای درسی تلاش مضاعف نماید.

تمرکز به نقش ناجا در تحقق جامعه اسلامی با مرکزیت بیانیه گام دوم انقلاب نیازمند تبیین شاخصه‌های جامعه اسلامی در این بیانیه است، به‌طوری‌که گذار جامعه انقلابی در چهل سال اول به دوم به خوبی تشریح شود. لذا باید با دقت، نظریات رهبری در خصوص ویژگی‌های جامعه اسلامی و نقش ناجا در تحقق آن را در چهل سال اول (گام اول) کشف شده و سپس وظایف ناجا (که می‌تواند بیانگر مسیر روشن ناجا در چهل سال دوم در قبال جامعه اسلامی باشد) در بطن توصیه‌های گام دوم مقام معظم رهبری ترسیم گردد. مطالبی که به دنبال می‌آید، این فرآیند تحلیلی را بررسی می‌کند.

چهل سال نخست (گام اول) مرور گذشته در پاسخ به سؤال دوم پژوهش، برشماری برکات چهل ساله انقلاب و اشاره به تمامی دستاوردهای آن در فرصت این مقاله نیست. انقلاب اسلامی ایران به سان نهالی نوپا با تکیه بر عزم ملت و هدایت رهبری پرتوان، چالش‌های بسیاری پشت سر نهاد که نیروی انتظامی نقش پررنگی در به ثمر رساندن آن داشته است. با نگاهی به افتخارات چهل ساله در گام اول انقلاب حضور مؤثر ولی بی ادعای نیروی انتظامی را می‌توان دریافت. ثبات و امنیت و حفظ تمامیت ارضی کشور همواره به‌عهده نیروی انتظامی بوده و نیروی انتظامی با ایجاد بستری امن مسیر ترقی فعالیت سایر دستگاه‌ها و در نگاه کلی جامعه را هموار ساخته است. در این میان، نه تنها ناجا با ارگان‌های دولتی همکاری تنگاتنگ داشته بلکه با برنامه ریزی‌های مدبرانه و تعامل با نهادهای مردمی در پیشگیری از جرم نقش مؤثری ایفا نموده است. آمار و ارقام فعالیت‌های ناجا در چندساله اخیر بیانگر آن است که همکاری سازمان‌های مردم نهاد با عوامل انتظامی در پیشگیری از جرائم مثرتر بوده و به برقراری امنیت پایدار کمک شایانی کرده است (حق‌نظری و شایگان، ۱۳۹۵: ۳۴). انقلاب اسلامی مایه سربلندی ایران و ایرانی است؛ با صراحت در برابر زورگویان و گردن‌کشان ایستاده و از مظلومان و مستضعفان دفاع کرده است. این گام درخشان بی‌حضور ناجا و اقدام‌های پیشگیرانه آن میسر نبود. خدمت‌رسانی به مردم و مقابله با فتنه‌های داخلی برای بازگشت نظم، آرامش، و ثبات جامعه نشان از عملکرد هوشمندانه و به‌موقع ناجا بود. در گذر از این سال‌ها، ناجا ضمن انجام وظایف خود از آموزش و تعلیم پرسنل غافل نبوده و به‌جز آموزش‌های نظامی و انتظامی، با ایجاد شرایطی مناسب زمینه را برای ادامه تحصیل افراد فراهم ساخته است. تعدد دانشگاه‌های مرتبط با آموزش علوم و فنون ناجا، وجود مجلات متعدد، پژوهشگران پرتوان، و صاحب‌نظران این حوزه، نشان از احساس نیاز و اهمیت

نیروی انتظامی به بحث دانش روز بوده و هست. مهم‌ترین عامل عزت و پیشرفت جامعه اسلامی در همه عرصه‌ها مدیریت جهادی بود. یکی از این عرصه‌ها بحث اقتصاد مقاومتی بود که اجرای آن حضور همه‌جانبه دستگاه‌های دولتی را می‌طلبد. تشکیل پلیس امنیت اقتصادی از جمله مواردی بود که برای تحقق فرمان رهبری در مقابله با موضوعات و مفاسد اقتصادی از جمله تشدید مقابله با قاچاق و... راه‌اندازی شد!

چهل سال دوم (گام دوم) تحقق نظام پیشرفته اسلامی در پاسخ به سؤال سوم پژوهش: فرمایشات رهبری در گام دوم با نگاه ویژه به جوانان شروع می‌شود. انقلاب با رشد و شکوفایی‌اش امانتی است که به ایشان سپرده شده و جوانان مکلفند در این قدم، پیشرفت چشمگیری داشته باشند. اولاً، ادامه راه به دشواری قبل نیست؛ و ثانیاً جوانان امروز در جامعه‌ای حضور دارند که خط و مشی‌های اساسی آن مدون و بسیاری از زیر ساخت‌ها و امکانات فراهم گردیده است. ایجاد فضای اعتماد، ترویج امید و داشتن نگاه خوشبینانه به آینده کلید اساسی همه فقه‌هاست و نیروی انتظامی قطعاً در پیاده‌سازی آن سهم به‌سزایی دارد.

تبیین توصیه‌ها مرتبط با ناجا در گام دوم

۱- پژوهش و علم: در تنگنای تحریم‌ها کشور ما به رتبه‌های بالای دانش جهان رسیده و با چنین پیشرفت‌هایی، ایستادن بر فراز قله‌های دانش صرفاً خیال نیست. مطالبه ما از جوانان دانش جهادی است. مطالعات اخیر نشان داده است که پوش محیطی جرم، تعیین و تبیین مسأله جرم، آمار جرائم، تحلیل‌های عملیاتی مبتنی بر آمار جرایم، علت‌شناسی جرم و تدوین طرح عملیات پیشگیری، استفاده از این شاخص‌ها در برنامه‌ریزی اقدامات پیشگیرانه می‌تواند منجر به اثربخشی بیشتر این برنامه شود

(داودی دهاقانی و دیگران، ۱۳۹۶: ۸۵). دو مقوله بسیار مهم دیگر نقش پلیس دانش بنیان و مدیریت دانش در ناجاست. نظر به سرعت تغییرات برای رسیدن به اهداف سازمانی پلیس و تأمین امنیت در جامعه توجه ویژه به این امر ضروری است. مدیریت دانش در پلیس راهبردی برای تبدیل شدن به یک سازمان دانش محور و شبکه محور تلقی می شود که به عنوان یکی از مهم ترین مراحل در عرصه راهبردهای انتظامی به شمار می رود. این مدیریت به لحاظ مفهومی ریشه در ضرورت تحول در نگرش های امور پلیس، الگوهای ملی، و لزوم دانش محوری دارد (ملازاده و یعقوبی، ۱۳۹۴: ۲۲).

۲- **معنویت و اخلاق:** تعریف و شکل بخشی به این دو واژه نیاز اصلی جامعه و محتاج جهاد و تلاش ناجا است. منش و رفتار مطلوب معنوی و اسلامی بایستی ابتدا از درون ناجا آغاز گردد و سپس در جامعه رواج یابد. مبارزه با کانون های ضد معنویت و اخلاق به شیوه معقول در دستور کار ناجا پر رنگ تر دیده شود. بی توجهی به فضای مجازی و غفلت از ابزارهای رسانه ای و فراگیر که اخلاق و معنویت را هدف قرار می دهند، آسیب های جبران ناپذیری بر جامعه وارد می سازد. وظیفه دستگاه های حکومتی است که هوشمندان و مسئولان به این تهاجم رو به رو شوند.

۳- **اقتصاد:** مبارزه با فساد اقتصادی و مقابله با اختلاس گران و مصرفان از توصیه های مرتبط با عملکرد ناجا در بیانیه گام دوم است. ایجاد دستگاهی کارآمد با نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع در قوای سه گانه که با فساد به معنای واقعی مبارزه کند، از اهداف عملکردی ناجاست. پیشگیری از ایجاد نطفه فساد با قاطعیت و حساسیت و مبارزه با رشد آن، ممنوع بودن ویژه خواری (رانت) و پرهیز از مدارا با فریبکاران اقتصادی تنها چاره اساسی این رویارویی است.

۴- **استقلال و آزادی:** مردم ایران برای رسیدن به استقلال و آزادی بهای سنگینی پرداختند و با جهاد برای هر دو این‌ها جنگیدند. این دو، دستاورد خون صدها هزاران انسان شجاع و جوان است. صیانت از این گوهر ارزشمند بایسته و برنامه‌ریزی برای پایداری آن باید سرلوحه تمامی فعالیت‌های جامعه و ناجا باشد.

۵- **عزت ملی و روابط خارجی:** اصل عزت حکمت و مصلحت در برخورد با جرایم بین‌المللی در حوزه پلیس بین‌الملل قرار دارد. جرایم بین‌المللی ناقض اصول و ارزش‌های والای انسانی است که لازمه صلح میان افراد بشر در همه جوامع است. زندگی در جامعه بین‌المللی تنها با همکاری دولت‌ها در زمینه مبارزه با پدیده مجرمانه و مهار آن در سطح جامعه جهانی امکان‌پذیر است. تجربه نشان داده که رویکردها و روش‌های سنتی مبارزه و کنترل جرم نتیجه مؤثری در بر نداشته. ایجاد ستاد مرکزی برای هماهنگی نیروهای اقدام‌کننده علیه جنایات فراملی، آگاه‌سازی مردم در خصوص انواع مدل‌های جدید جنایات، برگزاری کارگاه‌های آموزشی ویژه نیروهای پلیس کشورهای عضو، در جهت پیشبرد اهداف مقرر کنوانسیون پالرمو و پروتکل‌های الحاقی به منظور جلوگیری از بروز جنایات از جمله موارد پیشنهادی مفید است (امیری، ۱۳۹۴).

۶- **سبک زندگی:** ترویج سبک زندگی غربی در ایران موجب زیان‌های جبران‌ناپذیر اخلاقی و اقتصادی شده و مبارزه با آن باید به‌شکل جهادی و هوشمندانه توسط جوان‌ها صورت گیرد. مدیریت جهادی امروزه نقصان‌های موجود در سایر مکاتب و سبک‌های مدیریت را پوشش می‌دهد. به کارگیری این سبک مدیریت مطابق با ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی ماست. این سبک مدیریت اگر به خوبی از سوی سازمان‌ها و نهادها در داخل کشور اجرا شود، علاوه بر بهینه‌سازی عملکرد مدیریت در سطوح مختلف، توان برابری و رقابت با سایر سبک‌های مدیریتی را دارد و به‌عنوان یک اصل

جهان شمول قابل مطرح شدن است. سازمان‌های مدنظر در این مطالعه سازمان‌های نظامی و انتظامی است. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که سبک مدیریت جهادی علاوه بر داشتن ویژگی‌های عام سایر مکاتب مدیریتی، دارای ویژگی‌های خاص و منحصر به فردی همچون تمایلات و خصوصیات فردی، رویکرد ساختاری ارزشی، رویکرد ارتباطاتی باز بر مبنای اسلام، اولویت دادن به مسائل معنوی و ارزشی، توجه به مبانی اسلامی و انقلابی، و نظارت و کنترل ارزشی است. سازمان‌های نظامی و انتظامی می‌توانند با به کارگیری این سبک مدیریت همه ابعاد فرماندهی و مدیریتی خود را مطابق با ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی ارتقای دهند (قربانی‌زاده و دیگران، ۱۳۹۴: ۲۱۹). پلیس در فرایند تکوین تمدن نوین اسلامی، پیش‌ران در تحقق مواردی نظیر تأمین نظم اجتماعی، نهادینه سازی امر به معروف و نهی از منکر، نهادینه‌سازی جامعه‌پذیری و قانون‌گرایی، عدالت‌گستری، دفاع از حقوق شهروندی، مبارزه با فساد، حس‌گری و دیده‌بانی مسائل مکتوم اجتماعی، حمایت و بسیج مردم در جهت حفظ نظام سیاسی است (ترابی و مومنی، ۱۳۹۷: ۸۵).

از نگاهی دیگر، توجه ویژه به سبک زندگی خاص پرسنل ناجا و خانواده‌های ایشان مهم‌ترین گام در پرورش نیروی توانمند، سالم و آماده به خدمت است. ضرورت آشنایی افراد با دوره‌های کاهش استرس و تاب‌آوری به طور مداوم و رفع دغدغه‌های آنان بسیار قابل اهمیت است. عدم توجه به این مهم در طول خدمت و به‌ویژه در زمان بازنشستگی علاوه بر دلسردی افراد، بی‌انگیزه‌گی نیروهای تازه نفس را به همراه خواهد داشت (عامری، ۱۳۸۹: ۱۲۳).

نتیجه‌گیری

سخنان فرمانده ناجا نشان از عزم راسخ این نیرو در عملیاتی کردن توصیه‌های مندرج در بیانیه گام دوم دارد. ایشان در پایگاه خبری پلیس ایران فرمود: با اشاره به

«بیانیه گام دوم انقلاب» همزمان با چهل سالگی انقلاب، همه مسؤولان باید راهبردهای این بیانیه را دنبال و اجرایی کنند؛ چرا که راه‌گشای امور کشور است. فرمانده ناجا نیز تأکید داشتند راهبردهای هفت گانه بیانیه گام دوم انقلاب عملیاتی شده و اولویت‌های کاری ناجا خواهد بود. در این سایت خبری همچنین به نقل از فرماندهی ناجا آمده جمله «ما می‌توانیم» یک شعار در نیروی انتظامی نیست؛ امروز نیروی انتظامی بالنده و شکوفا در مسیر پیشرفت حرکت می‌کند و معتقد است توانایی انجام مأموریت‌ها را در بهترین شکل دارد!

نقش نیروی انتظامی در ایجاد فضای امید و نشاط در جامعه مهم‌ترین راهبرد در گام دوم انقلاب، امید و نگاه خوش‌بینانه به آینده است؛ تلاشی جهادگونه برای تقویت حس امنیت در بین مردم. نیروی انتظامی با استقرار نظم و انضباط در جامعه و مقابله جدی با هنجارشکنان و برهم زندگان امنیت مردم می‌تواند زمینه‌ای فراهم سازد تا مردم در فضایی پر امید و با نشاط از آزادی‌های مشروع خود استفاده کرده و به تفریح و سرگرمی و گشت و گذار در تفرجگاه‌ها، مراکز تفریحی و اماکن گردشگری بپردازند. استفاده از جوانان در تأمین امنیت محور اصلی بیانیه گام دوم انقلاب تکیه و اعتماد به جوانان مؤمن و انقلابی است. در این زمینه ناجا می‌تواند با بهره‌گیری از استعدادهای درخشان و تکیه بر توان نیروهای جوانان داخل امنیت پایدار و با ثبات را در جای‌جای کشور بزرگ ایران اسلامی مستقر کند. استفاده از جوانان برای تأمین امنیت کشور همیشه مورد توجه ناجا بوده که در همین راستا می‌توان به طرح‌هایی همچون همیاران، پلیس‌یاران جوان و پلیس افتخاری اشاره کرد^۲. امروزه، در کشور بیش از ۱۰ میلیون، همیار و ۸۰۰ هزار نفر پلیس‌یار پلیس

۱- به نقل از پایگاه خبری پلیس ایران

۲- بیانات سرتیپ دوم پاسدار مهدی معصوم بیگی در پایگاه خبری پلیس ایران

راهور ناجا را همراهی می‌کنند^۱. استفاده از تحقیق و پژوهش برای تأمین امنیت و توجه به علم و پژوهش که از دیگر محورهای این بیانیه بود، از جمله نکاتی است که بایستی در نیروی انتظامی با شتاب بیشتری به آن پرداخته شود. دانش، آشکارترین وسیله عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. هر چند مبانی علمی و پژوهشی طی سال‌های اخیر در نیروی انتظامی تقویت شده، اما همچنان همه اقدامات در نیروی انتظامی باید مبنای پژوهشی و تحقیقی داشته باشد. موفقیت‌های اخیر پلیس مرهون استفاده از علم و تکنولوژی در اجرای مأموریت‌هاست. خدمات جهادی پلیس و استفاده از ابتکار علم و نوآوری می‌تواند موجبات پیشروی در مأموریت‌ها را فراهم و پلیس در تراز انقلاب اسلامی را به جامعه عرضه نماید. به‌منظور حصول برقراری نظم و ارتقای امنیت، ضروری است اقدامات ناجا منطبق بر عقلانیت و مبتنی بر دانش باشد؛ لازمه این کار بهره‌گیری از نظر نخبگان و کارشناسان و دانشگاهیان است. پیشرفت‌های علمی با سرعت زیاد در تمام زمینه‌ها در حال شکل‌گیری است و نیروی انتظامی نیز باید بتواند با بهره‌مندی از علم روز در موضوعات مختلف زمینه پیشرفت کارکنان و موفقیت آنان را در اجرای تکالیف فراهم کند^۲. ناجا با استفاده از نخبگان جوان ایرانی و بهره‌گیری از تحقیقات و پژوهش‌های دانشگاهی می‌تواند در راستای بهبود عملکرد و کیفیت بخشیدن به مأموریت‌های خود گام برداشته و با ارائه راهکارهای علمی برای کاهش حوادث، جرایم و آسیب‌های اجتماعی نه تنها به امنیت و شکوفایی بیشتر جامعه کمک کند، بلکه با ساخت تجهیزات مورد نیاز خود از خروج سرمایه‌های کشور جلوگیری نماید. در همین راستا، بایستی سربازان در دوره‌های مهارت‌آموزی و توانمندسازی نیروی انسانی، آموزش‌های لازم را ببینند. استفاده از تجهیزات پلیسی

۱- از خبرگزاری مهر، تاریخ انتشار ۲۰ اسفند ۹۷، کد خبر: ۴۵۶۴۹۲۳

۲- بیانات سرتیپ دوم پاسدار کامرانی صالح فرمانده انتظامی استان همدان

به روز و پیشرفته، کشف جرم با روش‌های علمی و بررسی نقاط قوت و ضعف براساس دیدگاه‌های مردم با استفاده از روش‌های علمی و موشکافانه از دیگر مصادیق پیشرفت‌های علمی ناجاست.

برگزاری اولین جشنواره دانش و پژوهش نیروهای مسلح (جشنوار، امام علی)، ارتباط با بیش از ۷۰ دانشگاه، رونمایی از پروژه‌های پژوهشی و تحقیقاتی مجموعه بنیاد تعاون ناجا، ایجاد و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان، تعامل با مراکز علمی، و سرمایه‌گذاری در حوزه ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات)، از جمله اقدامات مفید ناجا در حوزه راه‌اندازی و تقویت پلیس دانش‌بنیان است که قدم مهمی در راستای علمی شدن این نیرو محسوب می‌شود.^۱ در این زمینه، تشکیل کارگروه یا کمیته‌های تحقیقاتی منطبق با توصیه‌های هفتگانه رهبری در ناجا جهت تقویت پلیس دانش‌بنیان پیشنهاد می‌گردد:

حضور پلیس هوشمند و جوان در گام دوم انقلاب با استفاده از فناوری و سامانه‌های نوین در پیشگیری و مقابله با جرائم فضای مجازی و حقیقی نقش مهمی دارد. امروزه، اینترنت و شبکه‌های ماهواره‌ای ابزاری کاربردی در عملیاتی کردن اطلاعات راهبردی و تاکتیکی اقدامات روانی و فرهنگی است. همگام با توسعه روزافزون فضای سایبر، ابزارها و شیوه‌های مختلف تهاجمی نیز به سرعت گسترش یافته و توان تخصصی و درجه پیچیدگی نفوذگران عامل تخریب یا غارت، سیر صعودی پیدا کرده است. تحقیقات روشن‌گر آن است که بهره‌گیری از توان بسیج مردمی و فنون پدافند سایبری در جهت ارتقای سطح امنیت ملی مؤثر واقع می‌شود (بیات، ۱۳۹۲). نقش جوانان پژوهشگر در پلیس فتا جهت مقابله با خاطیان فضای مجازی و تأمین آرامش روانی را باید با اهمیت توصیف نمود. تمایل فراوان به استفاده از

فناوری‌های پیشرفته از جمله رایانه و اینترنت، در کنار فرصت‌هایی که ایجاد می‌کند، می‌تواند تهدیدات امنیتی و اجتماعی را نیز با خود به دنبال داشته باشد و به نوعی شرایط مساعدی برای ظهور جرایم سایبری به وجود آورد. به عبارتی، اگر فضای مجازی مدیریت نشود به سان شمشیری دو لبه خواهد بود. متأسفانه امروزه این فضا بسیار مخرب است و حتی اثر تخریبی به مراتب بیش‌تری نسبت به ماهواره دارد. آسیب‌های اخلاقی جوانان و نوجوانان، تهدیدات و مشکلات فرهنگی گریبان‌گیر خانواده ایرانی، و کلاهبرداری‌های اینترنتی همه نمونه‌هایی از این دست هستند. فضای مجازی خواسته یا ناخواسته افکار عمومی را متأثر ساخته، ممکن است بر جنبه امنیت عمومی نیز اثرگذارد. از آن روی که این جرایم در فضای مجازی انجام می‌شوند و مانند سایر جرایم چندان ملموس نیستند و همچنین آگاهی عمومی نسبت به این دست از جرائم در سطح پایینی قرار دارد، مراجع قضایی و انتظامی برای پیشگیری از این جرایم و کشف آن‌ها با چالش‌های نوینی مواجه هستند. فناوری‌های نوین در عرصه نرم‌افزارهای تخصصی پلیس در پیشگیری از وقوع چنین جرائمی توان پلیس را افزایش می‌دهد. همچنین، با توجه به گستردگی فضای مجازی و درگیر بودن طیف وسیع کاربران، اقدامات پیشگیرانه پلیس فتا به مراتب بالاتر از عملیات فیزیکی است. نظر به رخنه دشمنان از مسیر جنگ نرم و ایجاد اختلال در مسایل اقتصادی و خطر ناامنی کشور، تحقق پلیس هوشمند مبنی بر فناوری و سامانه نوین و توسعه مهارت‌ها در پیشگیری و مقابله با جرائم در فضای مجازی و حقیقی مؤثر است. فرمایشات مقام معظم رهبری مبنی بر جذب نخبگان و حمایت از جوانان چراغ راهی است و امروز نیز سپردن فرماندهی به جوانان نتایج روشنی را در پی خواهد داشت. با توجه به نوپدید بودن اینترنت، حتماً خلاءهای قانونی نیز در این عرصه وجود دارد و اتفاقاً بسیاری از این سوء استفاده‌گران از همین خلاءهای قانونی

و عدم سواد رسانه برای رسیدن به مقاصد شوم خود بهره می‌برند. بنابراین، تعامل با قوه مقننه برای پر کردن خلاءهای قانونی اقدام علیه اخلاک‌گران در عرصه فضای مجازی می‌تواند راهکار مناسبی باشد. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران با تشکیل پلیس فتا، توانسته مثل همیشه خود را با اقتضائات روز جامعه هماهنگ نماید و به وظیفه ذاتی خود عمل کند؛ اما باید با رصد مستمر فضای مجازی و عملکرد این شاخه از پلیس، به دنبال رفع نقص‌ها و نقاط ضعف احتمالی باشد^۱.

لازم است تربیت نیروهای پلیس با تکیه بر دین، اخلاق و معنویت که مقصود مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم انقلاب است، مورد توجه قرار گیرد. نهادینه کردن حس مسئولیت‌پذیری، مصرف صحیح و بهینه بیت‌المال، افزایش بهره‌وری، تکریم ارباب رجوع، حساسیت نسبت به برخورد با مفاسد، امر به معروف و نهی از منکر درون و برون سازمانی و... جز با تمرکز بر اخلاق اسلامی و ارتقای معنویت محقق نخواهد شد. توسعه فضای دینی و انقلابی در مجموعه نیروی انتظامی لازم بوده و رعایت مسائل شرعی، دینی و حقوقی و اخلاقی در مأموریت‌ها همواره باید مورد تأکید قرار گیرد. مبنای کار در نیروی انتظامی به‌عنوان سربازان ولایت باید منویات مقام معظم رهبری باشد. تعیین و انتخاب اولویت‌ها در ناجا بر اساس بیانات معظم‌له باشد. شرط مسئولیت‌پذیری در ناجا تعهد و وظیفه‌شناسی است و فرماندهان و مدیران باید خود را مدافع انقلاب و ارزش‌های دینی حاکم بر آن بدانند. بدین منظور باید صیانت و سلامت کارکنان دائماً سرلوحه کارها باشد^۲.

در سنوات گذشته، همواره موضوع اقتصاد در نامگذاری سال‌ها از سوی مقام معظم رهبری به‌صورت ویژه مورد توجه و عنایت قرار گرفته است. نقش پلیس در

۱- خبرنامه دانشجویان ایران، بهمن ۱۳۹۵، کد خبر ۶۶۰۶

۲- به قلم سرتیپ دوم پاسدار کامرانی صالح، فرمانده انتظامی استان همدان در پایگاه خبری پلیس ایران به تاریخ ۹۸/۵/۲۸

هماهنگ نمودن سایر دستگاه‌ها برای تحقق اقتصاد مقاومتی و مبارزه با جرایم اقتصادی بی‌بدیل است. نیروی انتظامی در این خصوص می‌تواند تأثیر بسزایی داشته باشد تا علاوه بر ایجاد امنیت برای سرمایه‌گذاران، با مبارزه قاطع و همه‌جانبه با قاچاق کالا و ارز و همچنین مبارزه با اخلاص‌گران در نظام اقتصادی زمینه شکوفایی اقتصادی کشور را فراهم و دشمنان این نظام مقدس رامیوس کند. تأمین امنیت اقتصادی یکی از راهبردهای اساسی نیروی انتظامی است. «عدالت محوری» و «مبارزه با فساد» سرلوحه و اولویت مأموریتی پلیس است و خوشبختانه نیروی انتظامی در این حوزه اقدامات مثمرتری را به‌ویژه در شناسایی و دستگیری مفسدان اقتصادی انجام داده و این روند با قدرت ادامه دارد^۱. با توجه به این که ورود کالای قاچاق به کشور زمینه‌ساز تعطیلی کارخانه‌ها و در ادامه آن بیکاری کارگران خواهد شد.

لازمه توفیق در اجرای عدالت و مبارزه با فساد در وهله اول داشتن اشراف اطلاعاتی در حوزه مأموریتی است؛ در مراحل بعد، اقدامات پیش‌دستانه و تلاش برای پیشگیری از فساد در جامعه و در نهایت اقدامات مقابله‌ای با هماهنگی دستگاه قضائی و هماهنگی و تعامل سایر نیروهای امنیتی است. ناجا به‌عنوان ضابط دستگاه قضائی نقش بی‌همتایی در برقراری عدالت و مبارزه همه‌جانبه با فساد دارد^۲. در بیانیه گام دوم اشاره شده است: «ایجاب می‌کند که دستگاهی کارآمد با نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع در قوای سه‌گانه حضور دائم داشته‌باشد و به‌معنای واقعی با فساد مبارزه کند، به‌ویژه در درون دستگاه‌های حکومتی. همه باید بدانند که طهارت اقتصادی شرط مشروعیت همه مقامات حکومت جمهوری اسلامی است». بی‌شک، برخورد جدی با عوامل نامنی در حوزه اقتصادی موجب بازگشت روی خوش

۱- از بیانات سردار اشتری در همایش عملیات ناجا، تارنمای خبرگزاری فارس، ۹۷/۱۲/۱

۲- به قلم: سرتیپ دوم پاسدار کامرانی صالح، فرمانده انتظامی استان همدان در پایگاه خبری پلیس ایران به تاریخ ۹۸ / ۵ / ۹۸

آرامش به بازارها شده که خود گام نخست در بهبود اوضاع اقتصادی به حساب می‌آید و دیگر دستگاه‌ها را در رسیدن به وضعیت مناسب اقتصادی، تحقق عدالت اجتماعی و ریشه کنی مفسدان اقتصادی که از خواسته‌های رهبر معظم، انقلاب در بیانیه گام دوم است یاری می‌کند. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی با تعقیب خاطیان، مجرمان و هنجارشکنان می‌تواند امنیت و آرامش بیشتر را فراهم می‌کند تا مردم بتوانند در سایه این امنیت به فعالیت‌های روزمره خود بپردازند و کشور را در مسیر پیشرفت یاری دهند، پیشرفتی که عزت ملی و سربلندی در دنیا یکی از دستاوردهای آن خواهد!

توجه به واجبات و پرهیز از گناهان، توجه به خانواده، رفتار صحیح در جامعه و خانواده، رعایت حریم خصوصی و عمومی، نحوه مصرف و جلوگیری از اسراف و تبذیر، ازدواج، سفر، بهداشت، خوراک، دوستی و... و موضوعات متعدد دیگر چنانچه در زندگی روزمره مورد توجه قرار گیرند با داشتن الگوهای صحیح و مناسب می‌توان سبک زندگی را به سمت و سوی هدایت کرد که مورد نظر مقام معظم رهبری است. از همین رو، نیروی انتظامی بایستی نگاه ویژه‌ای به سبک زندگی کارکنان کادر و وظیفه خود داشته و آن را از اولویت‌های کاری خود قرار دهد. ترویج مواردی همچون ساده زیستی، صداقت در گفتار و رفتار، حسن معاشرت با مردم، امانت‌داری و... از اصول تربیتی است که نیروی انتظامی همواره بر آن تأکید داشته و دارد. نقش نظارتی پلیس بر واحدهای فروش پوشاک و برخورد با فروش اجناس انحرافی و غرب مآبانه، مقابله جدی با مروجان بدپوششی و بی بندوباری،

جلوگیری از وارد کردن خودروهایی لوکس و گران قیمت و فخر فروشی به اصطلاح افراد مرفه و مواردی از این دست می تواند در تغییر سبک زندگی مردم تأثیر بگذارد.^۱ در یک جمع بندی از مباحث فوق الذکر می توان عمده نقشه‌ها و عملکرد ناجا را در تحقق جامعه اسلامی با توجه به بیانیه گام دوم در محورهای ذیل برشمرد:

ناجای تخصص محور و دانش بنیان در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی
 ناجای اخلاق مدار (با تکیه بر توصیه اخلاق و معنویت) در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

ناجای حافظ امنیت اقتصادی (با تکیه بر توصیه اقتصاد) در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

ناجای مبارز با فساد (با تکیه بر توصیه عدالت و مبارزه با فساد) در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

ناجای توانمندساز و جوان گرا در سطوح مختلف ناجا
 ناجای مشارکت پذیر و مردم یار در تحقق بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی

پیشنهادهای

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ناجا) به جهت داشتن ظرفیت‌های بالقوه و هم چنین به جهت ارتباط تنگاتنگ با تمامی لایه‌های جامعه، گروه‌ها، صنف‌ها، و فرهنگ‌ها، نقش بسزائی در تحقق جامعه اسلامی بازی می کند. چنانچه موشکافانه به جملات و کلمات موجود در بیانیه گام دوم انقلاب در دو بخش چهل سال اول و دوم توجه شود، می تواند به شکل حداکثری این نقش را ایفا نموده و ظرفیت‌های نهفته خود را بالفعل گرداند.

منابع

- امیری، سروش. (۱۳۹۴). همکاری‌های بین‌المللی اینترنتی و امنیت بین‌المللی، فصلنامه سیاست، سال دوم، شماره ششم، صص ۵۱ تا ۶۸.
- باتامور، تام. (۱۳۸۴). جامعه‌شناسی سیاسی، ترجمه منوچهر صبوری کاشانی، تهران، دفتر پژوهش‌های موسسه کیهان.
- بیات، غلامرضا. (۱۳۹۲). نقش بسیج مردمی در پدافند سایبری و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران، در فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال شانزدهم، شماره ۵۸، صص ۳۷ تا ۷۶.
- پناهی، بهرام. (۱۳۹۲). امت در قرآن و احادیث شیعه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده الهیات و معارف اسلامی (منتشر نشده).
- ترابی، یوسف و سید علی مومنی. (۱۳۹۷). نقش پیشرانی نیروی انتظامی در تحقق تمدن نوین اسلامی، فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال بیستم، شماره دوم، صص ۸۵ تا ۱۱۸.
- جمشیدی، محمدحسین. (۱۳۸۴). اندیشه سیاسی امام خمینی، تهران، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی.
- حق نظری، محمدرضا و فریبا شایگان. (۱۳۹۵). نقش مشارکت نهادهای مردمی در پیشگیری اجتماعی از جرم، در فصلنامه پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، سال یازدهم، شماره چهارم، صص ۳۳ تا ۵۲.
- داودی دهاقانی، ابراهیم و دیگران. (۱۳۹۶). شاخص‌های برنامه‌ریزی پیشگیری انتظامی از جرم با رویکرد اطلاعات محور، فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی، سال نوزدهم، شماره سوم، صص ۸۵ تا ۱۰۱.
- ساروخانی، باقر. (۱۳۷۵). دائرةالمعارف علوم اجتماعی (ج ۲)، تهران، انتشارات کیهان.
- ساروی، پریچهر. و مژگان قادرزاده. (۱۳۸۴). جامعه مطلوب از دیدگاه امام علی (علیه السلام)، در مجله معرفت، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی ره، سال چهاردهم، شماره هشتم، ص ۹۵.
- شعبانی سارویی، رمضان. (۱۳۸۴). استراتژی دفاع مردمی و تأثیر هویتی آن، در فصلنامه مطالعات ملی ۲۳، سال ششم، شماره ۳، صص ۱۴۳-۱۲۳.
- عامری، محمدعلی. (۱۳۸۹). راهکارهای کاهش استرس و افسردگی در بازنشستگان ناجا، فصلنامه منابع انسانی ناجا، سال پنجم، شماره ۲۱، صص ۱۲۳ تا ۱۴۷.

عبدی، توحید. (۱۳۸۳). تبیین رویکرد جامعه محوری پلیس، فصلنامه دانش انتظامی، سال ششم، شماره چهارم، صص ۱۳ تا ۲۸.

فخر زارع، سید حسین. (۱۳۹۳). جامعه از منظر قرآن، پژوهش‌نامه معارف قرآنی، سال پنجم، شماره ۱۶، صص ۹۳-۱۲۲.

قربانی زاده، وجه الله و سید مهدی الوانی و حسین علی اصغرزاده رومیانی. (۱۳۹۴). تحلیل محتوای متون سبک مدیریت جهادی، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال دهم، شماره دوم، صص ۲۱۹ الی ۲۴۹.

کرمی، ثریا (۱۳۹۳). جامعه مطلوب از دیدگاه امام خمینی، فصلنامه حضور، پیاپی ۹۱، صص ۸۵ الی ۱۰۴.

محمودزاده، سید مجتبی و فتاح شریف‌زاده و محمدحسین عباس‌نژاد. (۱۳۹۵). تأثیر عوامل مدیریتی بر توانمندسازی مدیران و فرماندهان ناجا، فصلنامه پژوهش‌های دانش نظامی، سال هیجدهم، صص ۱۰۳ تا ۱۱۸.

ملازاده، علی‌اکبر و نور محمد یعقوبی. (۱۳۹۴)؛ بررسی و مطالعه پلیس دانش بنیان و مدیریت دانش در ناجا، فصلنامه دانش انتظامی سیستان و بلوچستان، سال ششم، شماره ۱۴، صص ۲۱ تا ۴۲.

میرمدرس، سیدموسی. (۱۳۸۷). جامعه برین: جستاری در جامعه مدنی و جامعه دینی، قم: نشر بوستان کتاب.

پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری.

تارنمای مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/91805>

تارنمای کیهان <http://kayhan.ir>

پایگاه خبری پلیس ایران <http://news.police.ir/News>

خبرگزاری مهر <https://www.mehrnews.com>

خبرگزاری فارس <https://www.farsnews.com>

تارنمای شعار سال <http://shoaresal.ir>